

FAHERTY

«Κατανοώντας τους φίλους»

Μηλιάδου Ανθή

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ

Το πρόγραμμα «Κατανοώντας τους Φίλους» είναι ένα βιωματικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση των παιδιών στη διαφορά και για την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης.

Συγγραφέας: Catherine Faherty, Asheville TEACCH Center (συγγραφέας του βιβλίου 'Τι σημαίνει για Μένα. Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα 2003)

Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε για παιδιά σχολικής ηλικίας και χωρίζεται σε 3 μέρη:

Μέρος 1 – *Ικανότητες: Διαφέρουμε και είμαστε ίδιοι*

Μέρος 2 – *Κέντρα Βιωματικών Δραστηριοτήτων*

Μέρος 3 – *Συζήτηση*

ΜΕΡΟΣ 1^ο

- Αναγράφεται στον πίνακα η λέξη **ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ**.
- Τα παιδιά ερωτούνται αν ξέρουν τι σημαίνει αυτή η λέξη.
- Στη συνέχεια ρωτάμε αν γνωρίζουν τι σημαίνει **ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**.
- «Είμαστε όλοι διαφορετικοί ή όλοι ίδιοι»; (ξέρουμε όλοι να κάνουμε ποδήλατο, έχουμε όλοι μαύρα μαλλιά);

Καταλήγουμε πως είμαστε **ΟΛΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ**.

Έπειτα ρωτάμε τα παιδιά, αν παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποια πράγματα ίδια σε όλους τους ανθρώπους....

Π.χ.: «Ποιός απο εδώ μέσα όταν πεινάει δε θέλει να φάει»;
Άρα όλοι πεινάμε, διψάμε , νυστάζουμε.

Περνάμε στα συναισθήματα: «Ποιός απο 'δω μέσα θέλει να έρχεται στο σχολείο και να έχει φίλους»; -----→
Άρα όλοι έχουμε **διαφορετικές ικανότητες αλλά ίδιες ανάγκες!!!**

«Μπορούμε να πούμε ότι κάποια παιδιά δε πρέπει να τρώνε ή μα πίνουν νερό»; -----→
Άρα είμαστε **όλοι διαφορετικοί αλλά και όλοι ίσοι.**

Στη συνέχεια γίνεται αφήγηση της παρακάτω ιστορίας με έντονο και δραματικό τρόπο:

« Φανταστείτε πως το σχολείο μας έχει φτάσει στον τελικό του πρωταθλήματος ποδοσφαίρου.. Αν κερδίσουμε θα πάρουμε το κύπελο και θα είμαστε το πρώτο σχολείο σε όλη τη Θεσσαλονίκη!! Είμαστε λοιπόν στο τελευταίο λεπτό... Το σκορ είναι 1-1. Έχουμε τη μπάλα!! Ο ...(γίνεται επιλογή ενός μαθητή) τρέχει με τη μπάλα προς το τέρμα...Ο τερματοφύλακας λείπει.. Το τέρμα είναι άδειο!!!!!!!!!! Σουτάρει και...εξω!!!! Ο αγώνας τελειώνει και χάνουμε.

Έρχεται λοιπόν ένας συμπαίκτης και λέει στον Τ. : Καλά χαζός είσαι; Εξαιτίας σου χάσαμε! Δε μπορείς να βάλεις τη μπάλα σε άδειο τέρμα; Άχρηστε!

Έρχεται μετά και ένας άλλος συμπαίκτης και λέει με τη σειρά του: Δε πειράζει φίλε, ένας αγώνας είναι. Δεν έγινε και τίποτα!

Τότε ρωτάμε στα παιδιά:

«Εσείς ποιον θα θέλατε για φίλο σας; Τον πρώτο ή τον δεύτερο;»

«Άραγε εμείς συμπεριφερόμαστε στους άλλους όπως ο πρώτος ή ο δεύτερος συμπαίκτης;»

Ακολουθεί συζήτηση.

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Τα παιδιά χωρίζονται σε 5 ομάδες των 5 ατόμων. Ο μαθητής με αναπηρία λείπει από την τάξη και τη θέση της παίρνει ο δάσκαλος της τάξης:

1^η ΟΜΑΔΑ

Τα παιδιά φορούν γυαλιά θαλάσσης καλυμμένα με τζελ ώστε να βλέπουν θολά. Τους δίνονται μολύβια και χαρτιά με γραμμές. Ζητείται να γράψουν μια έκθεση.

2^η ΟΜΑΔΑ

Τα παιδιά φορούν ακουστικά απο τα οποία ακούγονται δυνατά μόνο παράσιτα. Τους ζητείται να λύσουν ασκήσεις μαθηματικών (στο επίπεδο τους).

3^η ΟΜΑΔΑ

Δίνεται στα παιδιά μια λευκή κόλλα και τους ζητείται να ζωγραφίσουν με το αριστερό χέρι.

4^η ΟΜΑΔΑ

Τα παιδιά φορούν γάντια εργασίας. Τους δίνονται πολύ ψιλές χάντρες διαφόρων χρωμάτων και τους ζητείται να ξεχωρίσουν τα χρώματα.

5^η ΟΜΑΔΑ

Τα παιδιά φορούν γάντια εργασίας. Τους δίνονται πιο χοντρές χάντρες και τους ζητείται να περάσουν σε ένα σχοινί όσες πιο πολλές χάντρες μπορούν.

Την ώρα που τα παιδιά εκτελούν τις δραστηριότητες, ασκείται έντονη κριτική: «Καλά , είσαι 10 χρονών και δε μπορείς να γράψεις πάνω στη γραμμή»; ή «δε μπορείς να κάνεις μια πρόσθεση»;

Οι ομάδες εναλλάσσονται ώστε όλα τα παιδιά να δοκιμάσουν όλες τις δραστηριότητες.

Αντιδράσεις παιδιών: **έντονες** («είναι αδικία», «αφού δε βλέπω, πως θα το κάνω»).

ΜΕΡΟΣ 3^ο

Συζήτηση:

- Πως σας φάνηκε;
- Πως θα ταν η ζωή σας αν τα φορούσατε συνέχεια;
- Θα θέλατε να το κάνετε συνέχεια;
- Έξω απο το σχολείο;; Τι δε θα μπορούσατε να κάνετε;
- Στο διάλειμμα; Στην τάξη;
- Θα νευριάζατε;
- Θα το κάνατε επειδή θα ήσασταν κακοί ή επειδή θα σας κούραζε;
- Φανταστείτε να τα φορούσατε όλα μαζί!
- Θα μπορούσατε να μιλήσετε σε ένα συμμαθητή σας, να σας ακούει και να τον ακούσετε;

Αναφορά στη μαθήτριά με αναπηρία:

«Φανταστείτε ότι ο/η χ. έχει κάποιες δυσκολίες. Είναι αγχωμένη πολλές φορές και είναι σαν να έχει κάτι σαν τα γυαλάκια και να μπερδεύεται.»

«Τι νομίζετε; Ο/Η χ. θέλει να έχει φίλους; Θέλει να τσιμπάει , να δαγκώνει και να τσιρίζει;»

«Γιατί το κάνει όμως;»

«Θέλετε να τον/την βοηθήσουμε;»

ΤΕΛΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Λέω στα παιδιά πως θα τους δώσω ένα παράδειγμα και ζητώ ένα βοηθό. Επίτηδες λέω πως ζητώ τον πιο έξυπνο και γρήγορο στην τάξη.

Σηκώνεται αυτός που απο το κοινωνιόγραμμα φάνηκε πως έχει την λιγότερη σχέση με τη μαθήτριά.

Δίνονται στο μαθητή ένα ποτήρι, ένα πιάτο, ένα πιρούνι και ένα κουτάλι.

Του μιλάω σε ξένη γλώσσα και κάθε τόσο του λέω **άντε, άντε.....**

Ο μαθητής δε καταλαβαίνει τι πρέπει να κάνει, καθώς δε γνωρίζει τη γλώσσα που του μιλώ. Νοιώθει άσχημα.
Του δείχνω όμως μια εικόνα:

Ο μαθητής αμέσως καταλαβαίνει τι πρέπει να κάνει:

«Μα καλά, τι συνέβη; Έμαθες τη γλώσσα; Στην αρχή ήσουν λιγότερο έξυπνος και μετά περισσότερο;»

Συζητάμε πως η εικόνα μπορεί να αποτελεί μια άλλη γλώσσα, μια άλλη μέθοδο επικοινωνίας.

Ακολουθεί προβολή ταινιών μικρού μήκους σχετικά με την αναπηρία και τη διαφορετικότητα αλλά και συζήτηση με όλες τις τάξεις που εφαρμόστηκε το πρόγραμμα και τους δασκάλους τους.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Κοινωνιόγραμμα
- Γνωριμία με διάφορα είδη αναπηριών (ταινίες, δραστηριότητες)
- Ανάλυση όρων όπως ρατσισμός, ξενοφοβία, διαφορετικότητα

«ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ»

Πριν λοιπόν εφαρμοστεί το εν λόγω πρόγραμμα ευαισθητοποίησης, κρίνεται αναγκαίο να εφαρμοστεί πρώτα ένα άλλο πιο εισαγωγικό, για να καταγραφούν οι πρώτες αντιδράσεις των παιδιών.

Επιλέχθηκε το πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του ΚΕΘΕΑ «Ρατσισμός».

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

1. Έγινε επιλογή δυο μαθητών: του πιο συμπαθητικού και δημοφιλούς και του λιγότερο συμπαθητικού και δημοφιλούς.
2. Στα δυο αυτά παιδιά ανατέθηκαν ρόλοι. Ο πιο δημοφιλής ήταν ο Ομάρ, ένα παιδί φτωχό από την Παλαιστίνη που μόλις μετακόμισε εδώ λόγω του πολέμου που γίνεται στην χώρα του. Ο λιγότερο δημοφιλής ήταν ένα πλούσιο παιδί από την Αθήνα, που πήγαινε σε ιδιωτικό σχολείο, αλλά αναγκάστηκε να έρθει σε αυτό καθώς ο πατέρας του άνοιγε ένα καινούριο εργοστάσιο στην περιοχή.
3. Τα παιδιά βγήκαν έξω για να προετοιμάσουν τους ρόλους τους. Η υπόλοιπη τάξη δεν ήξερε τι πρόκειται να γίνει.
4. Όταν τα παιδιά βγήκαν έξω, μίλησα στην υπόλοιπη τάξη και τους ενημέρωσα πως έπρεπε να βρουν επιχειρήματα ώστε να δεχτούν τον πλούσιο και να απορρίψουν τον φτωχό μετανάστη.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Τα παιδιά μπήκαν αμέσως στους ρόλους τους.

Φώναζαν στον Ομάρ: “Φύγε απο δω”, “είσαι μαύρος” “θα μας πάρετε τις δουλειές”.

Αντίθετα στον πλούσιο συμμαθητή βρήκαν ανάλογα πολλά θετικά για να τον δεχτούν.

Οι πρωταγωνιστές: Το παιδί που έκανε τον Ομάρ αντέδρασε πολύ έντονα. Τους έλεγε πως είναι αυτός , ο ίδιος, ο φίλος τους , γιατι του φέρονται έτσι;

Αντίθετα το παιδί που έκανε τον πλούσιο, ήταν πολύ ευχαριστημένος, καθώς πρώτη φορά έβρισκε τόση αποδοχή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Παρουσίαση στην τάξη του προγράμματος ευαισθητοποίησης «Έκτη Αίσθηση».
- Παρουσίαση του προγράμματος «Κατανοώντας τους Φίλους » και στις υπόλοιπες τάξεις του σχολείου.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Ευαισθητοποίηση σε θέματα αναπηρίας
 - Γνωριμία με τη διαφορετικότητα
- Γνωριμία με το 1^ο Ειδικό Σχ. Καβάλας (Εφαρμογή τόσο σε δικές μας επισκέψεις σε άλλα σχολεία, όσο και σε μαθητές που επισκέφθηκαν το δικό μας σχολείο).
- Εφαρμογή στα σχολεία που λειτουργεί ΕΔΕΑΥ και υπάγονται στη ΣΔΕΥ του Ειδικού Σχολείου.
- Η ίδια η λειτουργικότητα του προγράμματος (τόσο σε μαθητές όσο και δασκάλους).

Ευχαριστούμε!!

